

62010684 นาย กัทรพัทธ์ วัฒนธรรมากร.

62010710 นาย กุศลพงศ์ เพ็ญสุข.

ภาคผนวก F

การทดลองที่ 6 การพัฒนาโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี

การทดลองนี้คาดว่าผู้อ่านผ่านการเขียนหรือพัฒนาโปรแกรมด้วยภาษา C ในการทดลองที่ 5 ภาคผนวก E แล้ว และมีความคุ้นเคยกับ IDE จากการพัฒนาโปรแกรมและการดีบั๊กโปรแกรมด้วยภาษา C/C++ ด้วย Code-Blocks ดังนั้น การทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เหล่านี้

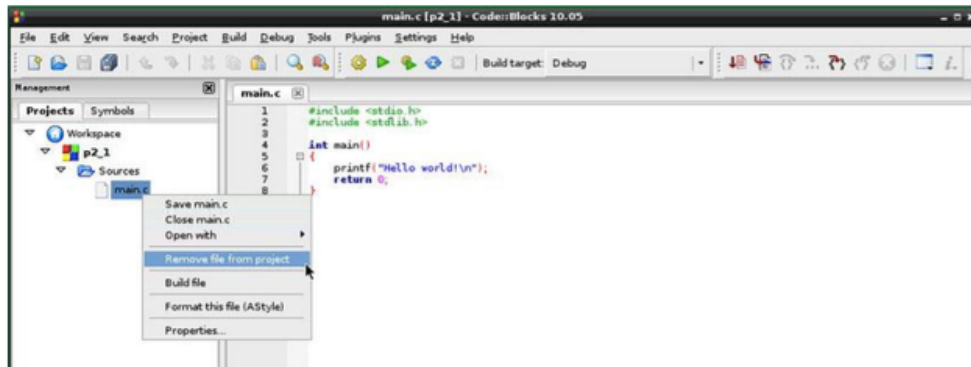
- เพื่อให้เข้าใจการพัฒนาและดีบั๊ก (Debug) โปรแกรมภาษาแอสเซมบลีด้วย IDE ชื่อ CodeBlocks บนระบบปฏิบัติการ Raspbian/Linux/Unix
- เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างการพัฒนาโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีด้วย IDE และ Makefile

F.1 การพัฒนาโดยใช้ IDE

1. พิมพ์คำสั่งนี้ในโปรแกรม Terminal เพื่อเริ่มต้นใช้งาน CodeBlocks

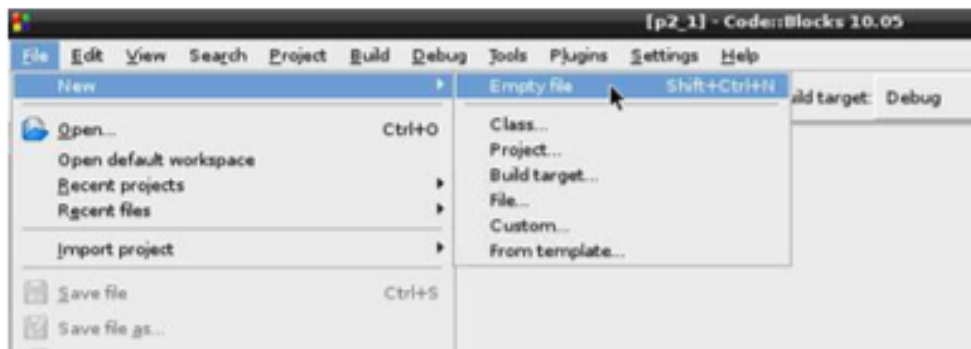
```
$ codeblocks
```

2. หน้าต่างหลักจะปรากฏขึ้น หลังจากนั้น ผู้อ่านสามารถสร้างโปรเจกต์ใหม่โดยเลือก "Create a new project" ในช่องด้านซ้าย แล้วเลือก "Console application" ในช่องด้านขวาเพื่อสร้างโปรแกรม
3. กรอกชื่อโปรเจกต์ใหม่ชื่อ Lab6 ในช่อง Project title: และกรอกชื่อไดเรกทอรี /home/pi/asm/ ในช่อง Folder to create project in: โปรดสังเกตข้อความในช่อง Project filename: ว่าตรงกับ Lab6.cbp ใช่หรือไม่ แล้วจึงกด Next>
4. โปรแกรม CodeBlocks จะสร้างไดเรกทอรีต่างๆ ภายใต้ไดเรกทอรีชื่อ /home/pi/asm/Lab6/
5. กดปุ่ม "Next>" เพื่อดำเนินการต่อและสุดท้ายจะเป็นขั้นตอนการเลือกคอนฟิกูเรชัน (Configuration) สำหรับคอมไพเลอร์ เลือกออปชัน Debug เหมาะสำหรับการเริ่มต้นและแก้ไขข้อผิดพลาด แล้วจึงกดปุ่ม "Finish" เมื่อเสร็จสิ้น
6. คลิกชื่อ Workspace ในหน้าต่างด้านซ้ายเพื่อขยายโครงสร้างโปรเจกต์แล้วค้นหาไฟล์ชื่อ "main.c" คลิกขวาบนชื่อไฟล์ แล้วเลือกเมนู "Remove file from project" ตามรูปที่ F.1

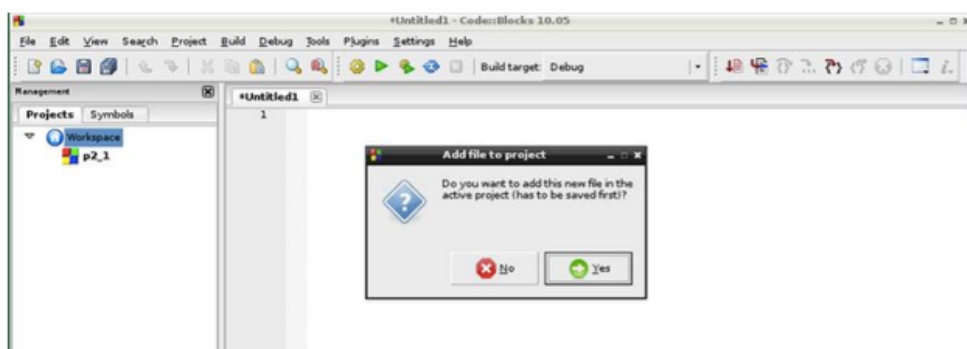
รูปที่ F.1: การย้ายไฟล์ main.c ออกจากโปรเจกต์

7. เพิ่มไฟล์ใหม่ลงในโปรเจกต์โดยกดเมนู File->New->Empty file ตามรูปที่ F.2

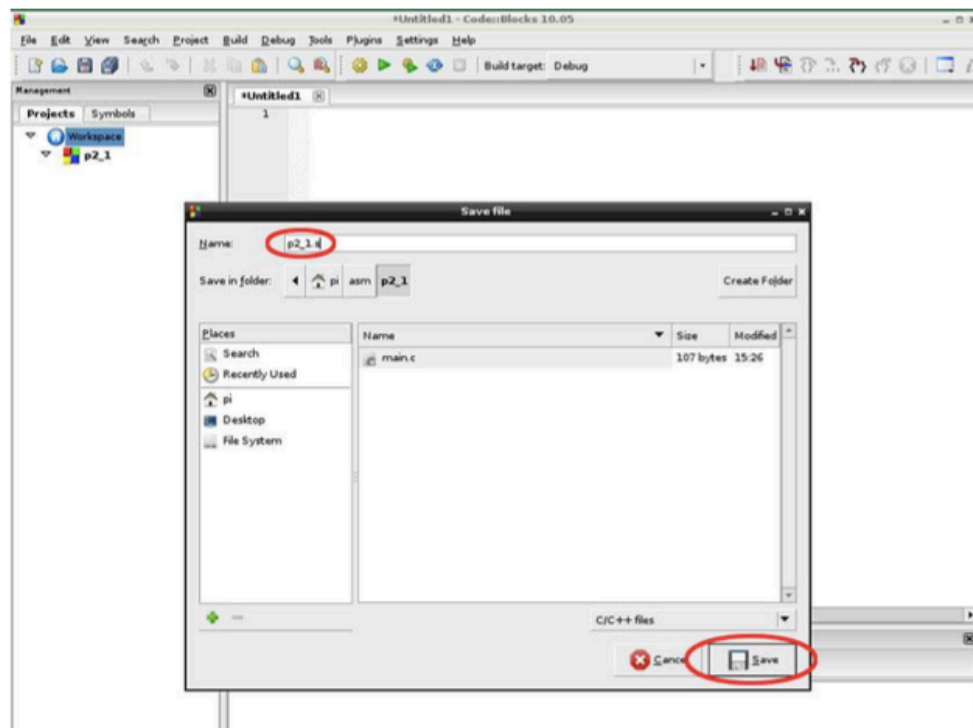
รูปที่ F.2: การเพิ่มไฟล์ใหม่ลงในโปรเจกต์

8. คลิกปุ่ม "Yes" เพื่อยืนยันในรูปที่ F.3

รูปที่ F.3: หน้าต่างกดปุ่ม "Yes" เพื่อยืนยัน

9. หน้าต่าง "Save file" จะปรากฏขึ้น กรอกชื่อไฟล์ว่า main.s แล้วจึงกดปุ่ม "Save" ดังรูปที่ F.4

รูปที่ F.4: หน้าต่าง Save File ชื่อไฟล์ว่า main.s

10. คลิกชื่อ Workspace ในหน้าต่างด้านซ้าย และคลิกขวาเพิ่ม (Add) ไฟล์ main.s เข้าไปในโปรเจกต์
11. ป้อนคำสั่งเหล่านี้ในไฟล์ main.s

```
.global main
main:
    MOV R0, #0
    MOV R1, #2
    MOV R2, #4
    ORR R0, R1, R2
    BX LR
```

12. เลือกเมนู Build->Build เพื่อแปล (Assemble) โปรแกรมที่เขียนให้เป็นโปรแกรมภาษาเครื่อง
13. เลือกเมนู Build->Run เพื่อรันโปรแกรม
14. อ่านและบันทึกประโยคที่เกิดขึ้นในหน้าต่าง Terminal ที่ปรากฏขึ้นมา

F.2 การดีบั๊กโปรแกรมโดยใช้ IDE

1. ในไฟล์ main.s เลื่อนเคอร์เซอร์ไปบรรทัดที่มีคำสั่ง `ORR R0, R1, R2` คลิกเมนู `Debug->breakpoint` หรือกดปุ่ม `F5` ผู้อ่านจะสังเกตเห็นวงกลมสีแดงปรากฏขึ้นด้านซ้ายของคำสั่ง `ORR`
2. กดเมนู `Debug->Debugging Windows->CPU Registers` เพื่อแสดงค่าของ CPU register ในหน้าต่างที่ปรากฏขึ้นมาเพิ่มเติม
3. เมื่อพร้อมแล้ว ผู้อ่านสามารถเริ่มต้นการดีบั๊กโดยกดเมนู `Debug->Start/Continue` หรือกดปุ่ม `F8` โปรแกรมจะเริ่มทำงานตั้งแต่ประโยคแรกจนหยุดที่คำสั่ง `ORR R0, R1, R2`
4. อ่านและบันทึกค่าของ `R0` และ `PC` ในหน้าต่าง `CPU Registers`
5. ประมวลผลคำสั่งถัดไปโดยกดเมนู `Debug->Next Instruction` หรือกดปุ่ม `Alt+F7` พร้อมกัน
6. อ่านและบันทึกค่าของ `R0` และ `PC` ในหน้าต่าง `CPU Registers` และสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยเปรียบเทียบกับค่า `R0` และ `PC` ในข้อ 4 กับข้อนี้
7. อธิบายว่าเกิดอะไรขึ้นกับค่าของรีจิสเตอร์ `R0` และ `PC`

F.3 การพัฒนาโดยใช้ประโยคคำสั่งที่ละขั้นตอน

ผู้อ่านควรเข้าใจคำสั่งพื้นฐานในการแปลโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีที่สร้างขึ้นใน `CodeBlocks` ก่อนหน้านี้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ใช้โปรแกรมไฟล์เมเนเจอร์เพื่อเบราสู่โฟลเดอร์ `/home/pi/asm/Lab6`
2. ดับเบิลคลิกบนชื่อไฟล์ `main.s` เพื่อเปิดอ่านไฟล์และเปรียบเทียบกับไฟล์ที่เขียนในโปรแกรม `CodeBlocks`
3. เปิดโปรแกรม Terminal หน้าต่างใหม่ แล้วย้ายไดเรกทอรีปัจจุบัน (`cd: change directory`) ไปยัง `/home/pi/asm/Lab6` โดยใช้คำสั่ง

```
$ cd /home/pi/asm/Lab6
```

4. แปลไฟล์ซอร์สโค้ดให้เป็นไฟล์อ็อบเจกต์ โดยเรียกใช้คำสั่ง `as` (assembler) ดังนี้

```
$ as -o main.o main.s
```

5. ใช้คำสั่ง `ls -la` ใน Terminal เพื่อค้นหาไฟล์อ็อบเจกต์ชื่อ `main.o` ว่ามีจริงหรือไม่
6. ทำการลิงค์และแปลงไฟล์อ็อบเจกต์เป็นไฟล์โปรแกรมโดย

```
$ gcc -o Lab6 main.o
```

7. ใช้คำสั่ง `ls -la` ใน Terminal เพื่อค้นหาไฟล์โปรแกรมชื่อ Lab6 ว่ามีจริงหรือไม่
8. เรียกโปรแกรม Lab6 โดยพิมพ์

```
$ ./Lab6
%$ echo $?
```

9. เปรียบเทียบหมายเลขที่ปรากฏขึ้นว่าตรงกับผลการรันใน IDE หรือไม่ อย่างไร

F.4 การพัฒนาโดยใช้ Makefile

การใช้ **makefile** สำหรับพัฒนาโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีคล้ายกับการทดลองที่ 5 ในภาคผนวก E ก่อนหน้านี้

1. เปิดไดเรกทอรี `/home/pi/asm/Lab6` ด้วยโปรแกรมไฟล์เมนเจอร์
2. กดปุ่มขวามบนเมาส์ในพื้นที่ไดเรกทอรีเพื่อสร้างไฟล์เปล่าใหม่ (New Empty File) โดยกำหนดชื่อ `makefile`
3. ป้อนข้อความเหล่านี้ลงในไฟล์ `makefile`:

```
Lab6: main.o
    gcc -o Lab6 main.o
main.o: main.s
    as -o main.o main.s
clean:
    rm *.o Lab6
```

4. บันทึกไฟล์แล้วปิดหน้าต่างบันทึก ผู้อ่านควรตรวจสอบรายชื่อไฟล์ที่อยู่ภายในไดเรกทอรีนี้ว่ามีไฟล์อะไรบ้าง
5. ลบไฟล์อ็อบเจกต์ที่มีอยู่โดยใช้คำสั่ง

```
$ make clean
```

ในโปรแกรม Terminal เพื่อเปรียบเทียบหลังจากที่รันคำสั่ง `make clean`

6. ใช้คำสั่ง `ls -la` ใน Terminal ค้นหาไฟล์อ็อบเจกต์ `main.o` และ `Lab6` ว่าถูกลบหรือไม่

7. ทำการแอสเซมเบิล main.s โดยใช้คำสั่ง make ในโปรแกรม Terminal และขอให้สังเกตวันเวลาของไฟล์ต่างๆ

```
$ make
```

8. ใช้คำสั่ง ls -la ใน Terminal เพื่อค้นหาไฟล์ชื่อ main.o และ Lab6 ว่ามีจริงหรือไม่
9. เรียกโปรแกรม Lab6 โดยพิมพ์

```
$ ./Lab6
%$ echo $?
```

เมื่อเปลี่ยนเป็นคำสั่ง AND จะได้ผลลัพธ์.
 ตามที่ได้คิด คือ 6 เป็น 0 นั่นคือขบวนการทำ
 bitwise operation. จากตอนแรก ORR ถึงการนำ
 2 หรือ 4 จะได้ผลลัพธ์เป็น $(1000)_2 + (0010)_2 = 6$
 นั่นจากนั้น เมื่อเปลี่ยนเป็น AND เป็นการนำ 2 และ 4
 จะได้ผลลัพธ์เป็น $(1000)_2 \& (0000)_2 = 0$ แทน

F.5 กิจกรรมท้ายการทดลอง

- จงปรับแก้คำสั่ง ORR เป็นคำสั่ง AND ในโปรแกรม main.s และตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลงแล้วจึงอธิบาย
- จงปรับแก้โปรแกรมใน main.s เป็นดังนี้ จดบันทึกผลการทดสอบและอธิบาย

```
.global main
main:
    MOV R5, #1
loop:
    CMP R4, #0
    BLE end
else:
    MOV R5, #2
end:
    MOV R0, R5
    BX LR
```

programme process:

① main

mov R5, #1 → Register ที่ 5 ที่กำหนดค่า 1 ไว้ใน address.

② loop:

cmp R4, #0 → cmp คือคำสั่งเปรียบเทียบ. ซึ่งในที่นี้
 จะทำการเปรียบเทียบว่า Register ที่ 4 มีค่า ≤ 0 หรือไม่?
 (BLE = Branch less than or equal to)

เมื่อเปรียบเทียบเสร็จแล้ว ถ้า true จะทำการเข้าสู่
 function "end" ถ้า false จะเข้า "else"
 ∴ ลงที่ true (R4 ≤ 0 จริง) เพราะ default ของ
 R4 เท่ากับ 0

③ end:

ทำการย้ายข้อมูลจาก R5 → R0
 BX LR จะทำการ return

END of proc

- จงปรับแก้โปรแกรมใน main.s เป็นดังนี้ จดบันทึกผลการทดสอบและอธิบาย

```
.data
.balign 4
var1: .word 1
.text
.global main
main:
```

```
MOV R1, #2
LDR R2, var1addr
STR R1, [R2]
LDR R0, [R2]
BX LR
var1addr: .word var1
```

